B
1045-
1056.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
B. 1045-56

דער גולדין ברנט
שפיגל

איך יהודה בר ישראל רעגנשפורג
האלמנה ליב טיברל עקיק לואמבבורג
האב אין איינם עברי בוך גאן לעזן : דז
פופליג דיזר חכמים ריד זיין גיוועזן . אונ
איך האב לאשכליג גיזעלן צו זעהן . איך
האן אן אנדרש איך ניט פון דרוק בישוועלן :
איך האב עש אויך זיבנליג איינונג גיברכט :
קיגן זיבנליג סנהדרין הב איכש בידאכט ,
איך האן צו גאש צו לאשן דרוקן פיל אנדרי
ספרים אין . דיא איך האב גיאכט דיא
דש זיין גאר לושטיג אונ גרשין :

עז וואר גיוועזן איין קיניג פון ישראל פון דעם קענטש ליבן
אונ ווייזן . דער האט ביא זיך זיבנציג חכמים דיא
וואירן מאל צו פרייזן . איין מאלש שפראך ער אויש לער זעלג
שטוומש ריד צו דער נוליכקייט . דש דיז איש וואחרש
גיפרובט זיין ווייט הייט :
דר ערשט שפראך פור איין ווארהייט ווי איך זאגין איינכש ,
וואש זיך איינר לושט פריבין אוז קיין קלייכש : עש
לושט זיך אפש איינר פרובין דש ער דש איש ווירט גיערט ,
אונ לאוט זיך אפש איינר פרובין דש ער ווירט דר איש פר
ווין אשרש :

דער

דער אנדר שפרוך איין קנעכט דער זיך אן זיין טייל לושט
בינוגין . דער איז פרייא אונ' טוט אלז דיא קלוגין :
אונ' איין פרייאר אן ווערט איין קנעכט . ווען ער זוכט אין
אלטאים גיברעכט :

דער דריט שפרוך דר אמנש יאגט נאך פוטרליכי אנדרי
דינג . אונ' איז זעלברט גייאגט גאר גרינג : ער
יאגט נאך וואז ער נית קאן גרייכין . אונ' ווירט גייאגט פון
דעם דז ער פון אים נית קאן אנטווייכין : דש זעלבי איז דר
מלאך המות קאן פון אים קיינר נית אנטגין . אלש דש גוט
אונ' געלט טוט דען אמנשין נית בייא שטין :

דער פירד שפרוך אייגט מענשין לייט זיין דרייא .
געשטרין היינט אורגין דער בייא : געשטרט איז
איבר פארין אונ' איז דא פון . היינט גיט אוועק בלד דיזן :
אונ' אורגין קאן מן נית וויסן . אוב ער איין קאן גניסן :

דער פינפט שפרוך דעם אמנשין נרהייט איז זיין פר
דערבין . טוט איין חכם מיט זיין קלוגהייט . טוט
ער היזן דער ווערבין :

דער זעקם שפרוך ווער זיינים הערין נית דינט מיט וואר
הייט . דעם קאן עש נית וואל אויז גין אין קארצי
צייט : ער זייא איינים אמנשין אודר גאט דעם הערן .
דעם זאל מן אים פלייטן צו דינן ביגערין :

דער זיבנט שפרוך נית זייא פון דעם לייטן דש אין לייט
אירין לידין . זא זיין זי זיך פון דעם בייזן וועג אב
שיידין : אונ' ווען זי דר נאך זעהן איר זך וואל פור אמשין .
זא טונן זי איר לייד אלש פור געשין . זיא זיין נית טרעג .
קערין זיך אום דעם ררשטין וועג :

דער אכט שפרוך עש איז מזל גוט . צו האבין איין פרומן
אוט : אונ' צו טוהן תשובה אוין זיינער בייזי ווערק אונ'
גידנקין . אז איין גוטי געוויסי רפואה צו איין
קרנקן :

דער נוינט שפרוך צו דער זיל טוט גוט קעסטונג אלי וועגין
אז דא טוט בנט צו דער ערדין צו לייטן דר רעגין :

אונ'

וני אז איין אן גריבֿטר פיט . דט דא ניטש טוט אב גין :
אונ' אז איין טטר דער איז ביוואָרנט גאר טין :

דער לעהנט שפראך דער דא וויל ערליך אונ' קעמטליך
גיהלטין זיין . דר זאל זיך היטין פון טאלקייט אונ'
בוברייא גרוט אונ' קליין :

דער איילפט שפראך . ווער זיך נייארט אוין דר וועלט
וויל בעטין . דעם ווירט אן אוין יעני וועלט איט
ביטר קייט לעטין : אבר דער וואל טאגין אוין דיזר וועלט
טוט פראוק אערין . דען ווירט אוין יעניר וועלט וואול
ווערין :

דער לוועלפט שפראך ווער זיך ניט אוין זיין יגר שטערקט
אלי ציט . ער זייא ערונקין אודר אין זיין גלוטיקייט
דער ווירט קיין פאר שפרעכר גפינדין . דער דא ווערט
קענן זאגין ער האט ניט טון זינדין :

דער דרייצעהנט שפראך דער דא גלייבט אן די דא רביצות
טרייבין . דעם ווערין ווינג פריינט בלייבין : די
זאן גרעטטי פריינט זיין גיוועזין . אונ' אויך זייני קרובים די
ווערן ניט קענין בייא אים גינעזין :

דער פירצעהנר ספראך טוא קיינים אמענטין קיין לייד אין
קיינר צייט . ווען איין איקליכש אמנש האט איין
שטונד ביריים : ביז אודר גוטן איינים טוהן צו פיגין .
דרום טוא דיך איט ניאנט קריגין :

דער פונפצעהט שפראך טוינט פריינד זאלין דיר ניט צו
פיל זיין אין דייני אויגין . אונ' איין פיינט קאן דיר
אן דיין לייב אונ' גוט פיל ביז ביליגין :

דער זעכצעהנט שפראך איין בווייגר בווילגט זיין לייב צו
זיין פיינדין . אונ' דער קערג פר בערגט זיין גוט
פאר זייני פריינדין :

דער זיבנצעהנט שפראך צו דער פראואן גינעהן אוין דיא
פרעאדין גאר עבין . אונ' פון איינים טלך זיך פטערן
דיא אים אויך גאר נאהנט צו קערין :

דער אכצעהנט שפראך דער איינים דט זיין טוט לייהין .

אונ׳ אים איז גיכאר טוט ארפרייאהן : אן ערשטין איז ער
איין גרוטר פריינט . אונ׳ דא עש קואמ צו ביצאלין איז ער
אים איין גרוטר פיינט :

דער ניינהענכט שפראך גידענק אונ׳ דרויף טרכט : דען
ליטין פור געלט גיכאר ביא טאג אונ׳ ביא נכט :
דרויף זיא גער אונ׳ זיא דיך איילין , ווען די לייט פור קערט
זיך אונטר ווילין : עש גיט ניט איביג גלייך . דער ארים
בלייבט ניט איאר ארים אונ׳ דער עוטר רייך : דש גלגל טוט
זיך אפט אום קערין . דער ארים ווערט רייך אונ׳ דר רייך
טוט ארים ווערין :

דער צעהנטט שפראך דיא חעלט אונ׳ דיא אנדר וועלט זיין
גלייך גארטבין . אלש איינר דער דיך איט צווייא
וייבר האט צו דר אי גיגעבן : ווען ער איינר אליינט טטען
איין פריליך פנים ציגין , דא צורנט די אנדר אונ׳ וויזט אים
דר נאך דיא פייגין : ער אוז זיך איט אלי ביידי פור הלטין ,
ווילן ער איט איבן איט פריידין אלטין :

דער איין אונ׳ צוואנציג שפראך ווער דיר פיל פריד צו זאגט
אונ׳ קיין גוטש טוט גרייכין . דעו זאג אן צו דען
גיאמלטין צורות גלייכין . די אייניס טונאיינליפליכין גיטעלט
ציגין . אונ׳ קענן אייניס קיין גוטש צו נייגין :

דער צוויא אונ׳ צוואנציג שפראך איך פר וואונדר איך דא איט
דש איר אום גוט טוט קנעכט קויפן . אונט אטכט
איט גוטי ווארט דיא פרייאין קענן אלין צו אייעריס דינסט
לויפן :

דער דרייא אונ׳ צוואנציג שפראך . אזו וואול דש איינר וירט
גרינט פערטיגט איט גיזעלטפט רעכט פרטיגי לייטין .
אלזא וירט איינר פור דורבין איט גיזעלשפט דער טעק אן
זייני זייטין :

דער פיר אונ׳ צוואנציג שפראך דער ניט קאן פון זין פריינט
איין פעלר לידין . דר וירט לייכט זין פיינט אונ׳
טוט זיין פריינטשפט גאר איידין :

דער פינף אונ׳ צוואנציג שפראך דער איז ווערט גיערט אען

פון